

barraques dels "ranxitos", amuntegades les unes damunt les altres, i totes, sobre el vessant de la muntanya. Els fonaments no existeixen, amb la qual cosa les cases se'n van avall sense oposar força a les pluges, tan habituals en aquesta època de l'any (hivern tropical). Arbres i plantes creixen en els espais lliures. Aire fresc que arriba de l'Àvila. Estem en un lloc privilegiat, malgrat tot. Aquest barri es troba en el que havia de ser un parc natural i de segona residència; situat a mil metres d'altitud; i s'hi respira un aire més pur que no pas el de la ciutat. Almenys en això tenen cert privilegi.

Avui, el primer dia, toca anar a "conèixer" la zona. Tot es comença a obrir davant nostre. La crua realitat en què viuen uns dos milions d'éssers humans, o més, a manca de cens oficial i rigorós. La gent ens saluda quan passem, som les "professores". Baixem les escales de casa i pugem per un fort pendent cap al col·legi JF Kennedy, però abans anirem a fer un volt pels voltants del barri. Arribem lluny, on s'està construint una escola bressol per als petits. La gent té il·lusió per la nova escoleta, l'única al barri. És ben bé un motiu de felicitat davant de tanta misèria i "manca de respostes".

Imagineu-vos caminant en aquest barri... si podeu, és clar. Perquè jo fins que no vaig ser-hi dins no ho vaig poder somiar després tal com era, tal com l'he vist i viscut.

La nit té moltes sorpreses. La segona nit jo ja era gairebé a dins del llit, perquè encara no m'havia acostumat al nou horari i perquè havien estat massa coses i massa fortes per a mi, quan van voler entrar a casa nostra amb pistoles i rifles automàtics per robar-nos. La Mirentxu va obrir les dues parts de la porta del carrer quan va sentir en Leomar, el noi que s'amagava darrera l'arbre. Però quan va obrir-la, la Mirentxu va veure la trampa i de seguida la va tancar. La Mirentxu coneixia en Leomar: però aquesta vegada la volien enganyar. Leomar estava envoltat d'un grup de "malandros" com ell que li feien xantatge perquè digués a la Mirentxu que li obrís la porta per demanar-li menjar, com feia sovint. Per uns moments tots els que eren a la casa es van ficar a l'habitació on era jo. Era la més segura de totes ja que, almenys, les bales haurien de traspasar dues parets (de tres centímetres de grossària, poc més). El silenci i la foscor van envoltar la casa, l'habitació... tots arplegats ens miràvem sens dir paraula... després d'uns quants minuts la calma va tornar a casa nostra, però aquella nit ja no vam poder tancar els ulls... en part era lògic, "les professores estrangeres" devien portar "plata"...

Cada nit sentíem passes pel sostre, amunt i avall i un soroll estrany al darrera de l'habitació. La meva amiga i jo callades, escoltant... eren les potes dels gossos i

dels gats caminant pel teulat i el soroll del darrera de l'habitació era el de la "heladera", que semblava tenir potes i caminar tota sola per la cuina... de tota manera, tot i tenir ja identificats aquests sorolls nocturns, dormíem poc; a les cinc del matí la Mirentxu ja estava desperta i activa i nosaltres amb els ulls ben oberts.

Després d'aquesta -segona- nit, ja ens podíem considerar "del barri". Sempre vaig pensar que si algú de la família volia localitzar-nos ho tenia una mica negre. Com dir-los on estàvem ficades si les cases no tenien número i no hi havia tampoc telèfon ni cobertura per als "cel·lulars"? I més valia no ficar-se en un lloc com aquell si no se t'hi havia perdut res!!!

Un bon amic meu, cooperant també, que coneix molt Amèrica Llatina i que em va ensenyar aquesta part del món, concretament el meu estimat Paraguai, un any abans d'arribar jo a Veneçuela em va dir (sabent que anava un mes a Caraques): "no aneu als "ranxitos"! Allà no hi heu de fer res, no hi aneu si no voleu problemes..." Aquestes paraules mateixes les vaig recordar justament quan l'avió estava arribant a l'aeroport Maiquetia. L'organització no governamental que ens va donar el nom de la Mirentxu i ens va posar en contacte amb ella era l'organització sud-americana que coneixíem i amb la qual l'any anterior havíem treballat al Paraguai. Es diu Fe y Alegría. Sabíem que treballava i treballa per als més desafortunats... el seu lema és "allà on no arriba l'aigua ni la llum. On la ciutat perd el seu nom, on s'acaba l'asfalt... allà arriba Fe y Alegría" i els "ranxitos" podien ser perfectament un lloc com aquest, com així va ser. Una experiència humana del tot meravellosa, del tot fascinant, real i inoblidable. No sé veure Amèrica Llatina d'una altra manera de com me l'han fet veure aquesta gent, en un dels països amb una increïble i bella natura que envolta una gent pobra però immensa de cor.

Ens incorporem amb les nostres companyes basques per anar al col·legi a donar classes. Jo, de matemàtiques i d'anglès a nens de vuit a catorze anys, i, a la tarda, classes de "reparació" als que han suspès: nois i noies de catorze anys. La meva amiga donarà classe de física i química a nois més grans. Jo ho tinc una mica negre, he oblidat els polinomis. Hauré de repassar les lliçons de polinomis i mates de primària en general. Serà la nostra feina quan arribem a casa cada tarda: estudiar i preparar la classe de demà i els exercicis.

El col·legi està tancat perquè són vacances d'hivern. Aquesta circumstància l'aprofita la Mirentxu, que demana permís per donar classe als nens que ho vulguin, del carrer, del barri. És una manera d'evitar que estiguin sols tot el dia i al carrer, aprenent l'ofici de "malandros" (delinqüents), seguint els passos dels